

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Mirena Buljan Bašić
Zvanje	učitelj povijesti
Naziv škole u kojoj ste trenutno zaposleni	Osnovna škola Dinka Šimunovića Hrvace
Adresa elektroničke pošte	mirena.buljan@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Prapovijest vjerovanja i početci umjetnosti- Spiljsko slikarstvo
Predmet (ili među predmetna tema)	Povijest Učiti kako učiti Osobni i socijalni razvoj Uporaba IKT
Za među predmetn	U okviru nastave povijesti Učiti kako učiti (uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih

u temu nastave ti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvan nastave aktivnosti se izvodi .	<p>primjenjuje pri rješavanju problema, uz podršku učitelja učenik određuje ciljeve, učenik iskazuje interes za različita područja, preuzima odgovornost za svoje učenje i ustraje u učenju, učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć)</p> <p>Osobni i socijalni razvoj</p> <p>(vjeruje da uz trud može uspjeti, dogovara se i prihvaća kompromise u situacijama kad je to opravdano)</p> <p>Uporaba IKT</p>
Razred	5
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishodi (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili među predmetnih tema objavljenih	<p>POV OŠ E.5.1. Učenik obrazlaže važnost povijesti, uspoređuje različite ideje, umjetnosti, predmete svakodnevnih uporaba te pojavu pismenosti u prapovijesti i starome vijeku.</p> <p>Učiti kako učiti:</p> <p>ukuA.2.1. 1. Upravljanje informacijama Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih primjenjuje pri rješavanju problema.</p> <p>ukuB.2.1. 1. Planiranje Uz podršku učitelja učenik određuje ciljeve učenja, odabire pristup učenju te planira učenje.</p> <p>uku D.2.2. 2. Suradnja s drugima Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spreman je zatražiti i ponuditi pomoć.</p>

u NN)	<p>Osobni i socijalni razvoj:</p> <p>osr A.2.3. Razvija osobne potencijale</p> <p>osr A.2.4. Razvija radne navike</p> <p>Uporaba IKT</p> <p>ikt A.2.1. Učenik prema savjetu odabire odgovarajuću digitalnu tehnologiju za obavljanje zadatka.</p> <p>ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima.</p>
Tijek nastavnog sata	<p>Uvodni dio: 5 min</p> <p>Učitelj/ica objašnjava način rada. Dijeli učenike u grupe i pokazuje materijale koje će koristiti.</p> <p>Središnji dio: 38 min</p> <p>Motivacija i ponavljanje znanja o Kamenom dobu kroz igru puzzle u digitalnom alatu learningapps na način da učenik koji odabere pojam/puzzlu o njemu treba reći što više informacija. Ostali učenici mogu nadopuniti svojim objašnjenjima pojam koji je odabran.</p> <p>https://learningapps.org/display?v=pkbjvz8at19</p> <p>Rad u grupi. Učenici odabiru pripremljeni papir i boju te izrađuju crtež i izdvajaju informacije o životu ljudi u starijem kamenom dobu koje će upotrijebiti za rad iz tekstova <i>Prapovijest</i> koje je pripremio/la učitelj/ica (preuređeni tekst prema : Grupa autora. Povijest-Prapovijest i prve civilizacije, sv. 1, Jutarnji List, Zagreb, 2007. (str.,56, 72,80,81,98,99)se nalazi pod <i>Sadržaji koji se koriste u aktivnostima</i>) i preuređenih i skraćenih verzija sadržaja preuzetog s www.enciklopedija.hr o crtežima u spiljama Altamira i Lascaux (tekstovi pod <i>Sadržaji koji se koriste u aktivnostima</i>)</p> <p>Nakon izrade učenici fotografiraju crtež, unose ga u digitalni alat www.thinglink.com i stvaraju informacije.</p> <p>Završni dio: 2 min</p> <p>Učenici šalju ili prepisu link sa svojim uređenim crtežom grupi koja će vrednovati njihov uradak i učitelju/ici.</p> <p>Učenici za domaću zadaću jedni drugima vrednuju radove prema dogovorenim kriterijima</p>
Opis svih aktivnosti	<p>Uvodni dio:</p> <p>Učitelj/ica objašnjava učenicima način rada (prvi zadatak je otvaranje polja puzzli kako bi otkrili što se skriva iza polja, učenici će se dizanjem ruke javiti i odabrati jedan od tri glavna pojma te jedan pojam na puzzli, nakon odabranog pojma, potrebno ga je objasniti, a ostali</p>

(što rade učeni ci, a što učitelj /nast avnik)

učenici dizanjem ruke mogu nadopuniti objašnjenje s dodatnim informacijama. Nakon što se otkriju sve puzzle odnosno objasne svi pojmovi slijedi analiza otkrivenog slikovnog materijala). Nakon analize, učenici će u svojim grupama crtati određene prikaze iz života ljudi u prapovijesti, prikupljati informacije iz pisanih i slikovnih materijala i unositi ih u alat thinglink. Učitelj/ica podijeli učenike u grupe po 3 učenika, pripremi papire, pastelne boje, drvene boje, flomastere, olovke, sličice primjera spiljskih crteža i tablice s kriterijima za vrednovanje, potrebne za kasniji rad. Učenici prate upute, pripremaju laptove i mobitele ili tablete. Za rad je potrebna veza na internet i jedan mobitel ili tablet s kamerom za svaku grupu. Isto tako, ovisno o tehnološkoj premijnosti učitelj/ica može s jednim mobitelom poslikati sve radove i unijeti u alat za svaku grupu.

Središnji dio:

Učitelj/ica otvara zadatak u alatu learningapp na pametnoj ploči ili prikaže na platnu, a učenici se dizanjem ruku javljaju za rješavanje puzzle zadataka:

<https://learningapps.org/display?v=pkbjvz8at19>

Cilj je povezati glavni pojam s četiri pojma na puzzlama. Tri su glavna pojma: Kameno doba, Zajednice i Hrvatska. Pojmovi su vezani uz gradivo prapovijesti koje su učenici obrađivali. Kako se otvara polje, učenik koji je odabrao pojam objašnjava njegovo značenje. Učitelj/ica postavlja i dodatna pitanja:

- kako su ljudi živjeli u paleolitiku
- čime su se bavili
- kakve su im nastambe
- zašto su živjeli u zajednicama
- kakva je razlika između zajednica horde i roda
- koje su se promjene dogodile na prijelazu iz paleolitik u neolitik
- kakav je način života živio krapinski pračovjek
- kakve ostatke prinalazimo u spiljama
- što nam ti pronalasci mogu otkriti

Nakon što učenici otkriju svih 12 polja, vide spiljski crtež te im se pokaže novi zadatak: nacrtati spiljski crtež.

Učitelj/ica uz prikazani crtež pokazuje i dodatna dva te ih analiziraju. https://www.google.com/search?q=spiljski+crte%C5%BEi&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=ly2H8dWU9B2EVM%253A%252CTar4CGSLXm2ORM%252C&vet=1&usg=AI4_kRxkrUQnTD6Z1PSEdxe5at1mmAoEg&sa=X&ved=2ahUKewiXr67k3aLiAhWOxisKHbjXBJ0Q9QEwAXoECAkQBg#imgrc=JVB_dj4uN0RSTM:&vet=1;

https://www.google.com/search?q=spiljski+crte%C5%BEi&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=ly2H8dWU9B2EVM%253A%252CTar4CGSLXm2ORM%252C&vet=1&usg=AI4_kRxkrUQnTD6Z1PSEdxe5at1mmAoEg&sa=X&ved=2ahUKewiXr67k3aLiAhWOxisKHbjXBJ0Q9QEwAXoECAkQBg#imgrc=JVB_dj4uN0RSTM:&vet=1;

[QEwAXoECAkQBg#imgrc=Gz0x_6Jdr0Im3M:&vet=1](https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=1992)

Pitanja koja nastavnica postavlja učenicima kroz rad na slikovnom izvoru:

1. opišite što vidite na crtežu
2. kakvi motivi su prikazivani
3. koje su životinje prikazane
4. što rade ljudi na crtežima
5. zašto baš odabiru te motive
6. što mislite zašto su ljudi u prapovijesti uopće crtali
7. poznaju li ljudi u prapovijesti pismo
8. čime su ljudi u prapovijesti crtali
9. kakvi su im materijali bili dostupni u spiljama
10. jesu li ovo primarni ili sekundarni izvori, zašto

Nakon ponavljanja i razgovora o spiljskom slikarstvu, učenici trebaju odabrati papir, boje i napraviti svoj spiljski crtež, što im je bio novi zadatak. Pri radu trebaju paziti i na motive koji odgovaraju razdoblju prapovijesti. Kako bi stekli još bolji uvid mogu pogledati sličice na internetu, u udžbeniku ili koje je nastavnica pripremila i vidljivi su na platnu.

Učenici rade u grupama. Dogovaraju se i planiraju vrijeme te kako podijeliti zadatke. Prijedlog je da jedan učenik izrađuje crtež, drugi čita priloženi tekst *Prapovijest*, a treći prilagođenu i skraćenu verziju iz enciklopedije o crtežima u Altamiri i Lascaux (prema <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=1992> i <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=35490>) te pripremaju i uspoređuju podatke koje će zapisati na crtež. Kad su učenici završili zadatke, fotografiraju svoj rad i unose ga (učitelj/ica može s jednim mobitelom poslikati sve radove i unijeti u alat za svaku grupu, a učenici na laptopu ili tabletu nastave s radom) u digitalni alat thinglink te bilježe podatke koje su odabrali.

Završni dio:

Učenici šalju link svoga rada (mogu ga zapisati i na papirić ili u bilježnicu) učeniku koji će im vrednovati rad te nastavnici. Također primaju link učenika kojemu će oni vrednovati rad. Učenici vrednuju samostalno radove prema zadanim kriterijima za domaću zadaću te osvrte i broj bodova donose na slijedeći sat.

Sadržaji koji se koriste u aktivnostima

Puzzle-<https://learningapps.org/display?v=pkbjvz8at19>

Primjeri spiljskih crteža -

1. https://www.google.com/search?q=spiljski+crte%C5%BEi&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=ly2H8dWU9B2EVM%253A%252CTar4CGSLXm2ORM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kRxkrUQnTD6Z1PSEdxe5at1mmAoEg&sa=X&ved=2ahUKEwiXr67k3aLiAhWOxIsKHbjXBJ0Q9QEwAXoECAkQBg#imgrc=JVB_dj4uNORSTM:&vet=1
2. https://www.google.com/search?q=spiljski+crte%C5%BEi&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=ly2H8dWU9B2EVM%253A%252CTar4CGSLXm2ORM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kRxkrUQnTD6Z1PSEdxe5at1mmAoEg&sa=X&ved=2ahUKEwiXr67k3aLiAhWOxIsKHbjXBJ0Q9QEwAXoECAkQBg#imgrc=JVB_dj4uNORSTM:&vet=1

3. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=1992>
4. <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=35490>

Prapovijest – preuređeni tekst prema : Grupa autora. Povijest- Prapovijest i prve civilizacije, sv. 1, Jutarnji List, Zagreb, 2007. (str.,56, 72,80,81,98,99)

Osnovna podjela Kamenog doba je paleolitik i neolitik.

Paleolitik je razdoblje u kojem je čovjek suvremenik velikih životinja, koje su danas izumrle. Kamen mu je bio oružje i oruđe. Oruđe kojim se služio činili su jednostavni komadići kamena i tupi oblutci koji su služili za razbijanje kamena. Takav kamen služio mu je za iskopavanje korijenja ili sjeckanje bilja jer su s obzirom na ledeni okoliš, živjeli od lova i proizvoda berbe. Razvili su tehnike obrađivanja kamena, lomljenje, kako bi mogli napraviti oružja za lov (koplja) ili obraditi kožu životinja. U početku ljudi nisu znali upaliti vatru, ali su je znali održavati. Vatra im je služila za oslobađanje od hladnoće i mraka, a vjerojatno i za pripremu jela. Živjeli su ispod stijena i u špiljama koje su im služile kao zaklon.

Prije oko 200 tisuća godina pojavili su se neandertalci. Živjeli su kao nomadi. U Hrvatskoj je najpoznatije nalazište kod Krapine na Hušnjakovu brijegu koje je istraživao hrvatski paleontolog, arheolog Dragutin Gorjanović Kramberger.

Prije oko 35 tisuća godina postojala je i vrsta ljudi koju nazivamo kromanjonci, koji pripadaju skupini Homo sapiens. Kromanjonac je dobio naziv jer su pronađeni ostatci čovjeka u spilji Cro Magnon u Francuskoj.

Altamira – prilagođena i skraćena verzija prema enciklopediji
(<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=1992>)

Altamira je špilja u Španjolskoj, poznata po slikama i gravurama otkrivenima. Među mnogobrojnim višebojnim slikama i crtežima na stijenama i svodovima špilje ističu se životinjski likovi (bizoni, košute, sobovi, veprovi). Životinje su prikazane pojedinačno i u skupinama, u mirovanju i u pokretu, s izvanredno naglašenim pojedinostima anatomije i pokreta. Arheološki nalazi i likovna ostvarenja iz Altamire pripadaju razdoblju paleolitika.

Lascaux- prilagođena i skraćena verzija prema enciklopediji
<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=35490>

Lascaux je špilja u Francuskoj. Glavnina špiljskih stijena oslikana je s pomoću okera, mangana i željeznih oksida, prikazane su različite životinje te rjeđe simbolički znakovi i ljudski lik. Spektar boja varira od žute do crne (uključujući crvenu). Boje su na zidove špilje bile izravno nanošene prstom ili komadom pigmenta, prskane s pomoću životinjske dlake, a korištena je i tehnika raspršivanja pihaljkama.

Digitalni alati:

1. <https://learningapps.org>
2. <https://www.thinglink.com>

**Primj
eri
vredn
ovanj
a za
učenj
e,
vredn
ovanj
a kao
učenj
e ili**

Vrednovanje za učenje (učitelj/ica tijekom rada promatra učenike i prikuplja informacije o njihovu načinu rada, korištenju izvora, primjeni različitih vještina pri radu, odnosima u grupi te bilježi podatke kako bi učenici dobili povratnu informaciju o procesu učenja. Učenici stvaraju uradak za svoj e-portfolio što omogućuje praćenje napretka učenika tijekom odgojno-obrazovnog procesa, učenik samovrednuje svoja znanja i postignuća, razvija kritičko mišljenje, te stvara digitalne tragove)

Vrednovanje kao učenje (vršnjačko vrednovanje uz pomoć kriterija koje im je učitelj/ica pripremio/la, vrednovanje je samostalno i kod kuće kako bi utjecaj ostalih učenika bio što manji, a vrednovanje što objektivnije i vremenski manje ograničeno, samovrednovanje svojih postignuća)

naučnog uz upute	
Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi	<p>Učenik koristi nekoliko faza istraživačkog procesa koji su prilagođeni njegovu uzrastu.</p> <p>Istraživački procesi :</p> <ul style="list-style-type: none">- analiza slikovnih izvora, uspoređivanje te primjena ranije stečenih znanja kako bi objasnio život ljudi u prapovijesti, odgovara na jednostavna pitanja o izvorima- odabire informacija iz dva ili tri različita izvora, uspoređuje pronađene informacije, izdvaja bitne podatke za svoj zadatak- strukturirani rad- organizacija i izrada rada u različitim oblicima <p>Kreativnost:</p> <ul style="list-style-type: none">- crtanje spiljskog crteža je kreativan zadatak gdje učenik osim svojih umjetničkih sposobnosti pokazuje i razumijevanje teme koju crta odabirući boje, podlogu, motiv
DODATNI ELEMENTI¹	
Poveznice na više odgojno-obrazovnih	<p>OŠ LK A.1.1. Učenik prepoznaje umjetnost kao način komunikacije i odgovara na različite poticaje likovnim izražavanjem.</p> <p>OŠ LK B.1.2. Učenik uspoređuje svoj likovni ili vizualni rad i radove drugih učenika te opisuje svoj rad i vlastiti doživljaj stvaranja.</p>

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodčkih preporuka.

ishod a različi tih pred meta ili očekiv anja među pred metni h tema	INFORMATIKA: A.5.1 pronalazi i vrednuje informacije C.5.4 upotrebljava multimedijske programe za ostvarivanje složenijih ideja u komunikacijskome ili suradničkom okruženju. HRVATSKI JEZIK OŠ HJ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom.
Aktivn ost u kojim a je vidljiv a interd iscipli narno st	Crtanje, bojanje, odabir papira, upotreba različitih digitalnih alata, korištenje interneta
Aktivn osti koji obuhv aćaju prilag odbe za učeni ke s teškoć ama	Crtanje bez korištenja digitalnih alata. Precrtavanje spiljskog crteža.
Aktivn osti za motivi ranje i rad s darovi tim učenic ima	Ovisno o afinitetu učenika: <ul style="list-style-type: none">- učenik može, umjesto jednog, izraditi cijeli niz događaja vezanih uz temu kao npr. motiv lova, motiv oslikavanja spilje, motiv berbe plodova i izrade oružja i oruđa- učenik mentorira učenicima u drugim grupama bilo u traženju podataka na internetu ili kao digitalna podrška pri korištenju alata thinglink.

Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskog tipa	Upute za vrednovanje uradaka:				
	Kriteriji za vrednovanje radova spiljskih crteža u alatu thinglink	2 BODA	1 BOD	0 BODOVA	NAPOMENA (učenik može sam napisati napomenu koja nije obuhvaćena u kriterijima)
	CRTEŽ	crtež je uredan, jasan, lijepo i smisljeno izgleda	crtež je uredan, ali nije jasno što prikazuje, npr. nacrtane su samo životinje, a ne lov	crtež nije uredan, nije jasno što prikazuje, crtež nije napravljen	
	TEMA	na crtežu su prikazani ljudi, životinje iz prapovijesnog doba, lov, slikanje, neki prizori iz života ljudi u prapovijesti	na crtežu su prikazane životinje, ali ne odgovaraju dobu, prikazan je lov, slikanje, neki prizori života ljudi iz prapovijesti, ali ima nedostataka ili nije dovoljno jasno (npr. neodgovarjuće oružje)	na crtežu su prikazani prizori koji nisu iz razdoblja prapovijesti, crtež nije napravljen	
OPISI	podataka ima ih dovoljno (više od 3) jasni su, objašnjavaju temu, objašnjavaju slikarstvo, umjetnost, opisuju način života ljudi u prapovijesti	podatci su djelomično jasni, opisuju samo dijelove života ljudi u prapovijesti, podatci odgovaraju temi, ali se ne odnose na umjetnost, predmete svakodnevnog uporabe	nema podataka, podatci nisu vezani uz temu, podatci su potpuno nejasni, nisu smisljeno napisani		

Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	<p>Projektni zadatak:</p> <p>Cilj- stvaranje kreativnih razrednih materijala o razdoblju prapovijesti koji će svim učenicima poslužiti za ponavljanje i stvaranje učeničkih e- portfolija</p> <p>Izrada spiljskih crteža</p> <p>Tijekom jednog školskog sata učenici na temelju slikovnih i pisanih materijala, primjene ranije stečenih i novih znanja, izrađuju spiljski crtež na papiru. U svojim grupama odabiru boje, podlogu, motive te na taj način izražavaju svoje umjetničke sposobnosti. Učenici crtež prenose u digitalni alat thinglink i u alatu na crtež bilježe informacije koje su prikupili, a koje opisuju način života i umjetnosti u kamenom dobu. Birajući motive i pisane informacije učenici pokazuju razumijevanje teme kojom se bave.</p> <p>Rezultati projektnog zadatka :</p> <ul style="list-style-type: none">-nastanak nekoliko crteža koji prikazuju različite prizore iz života ljudi u prapovijesti, a koji će se izložiti na razrednom panou- digitalizacija vlastitog uratka i „oživljavanje crteža“- novi pozitivni digitalni materijal za učenikov e- portfolio- uratci koji služe svim učenicima u razredu za ponavljanje razdoblja prapovijesti <p>Vremenski okvir projektnog zadatka: 2 školska sata i vrijeme utrošeno na vrednovanje kod kuće</p>				
Poveznice na multi medij ske i interaktivne sadržaje	<p>https://learningapps.org/display?v=pkbjvz8at19</p> <p>https://www.thinglink.com/scene/1104774314479058947</p>				
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<p>Drvo znanja: enciklopedijski časopis za mladež, god.17 (2013)</p> <p>Internetske stranice:</p> <p>https://www.google.com/search?q=lascaux+spilja+slikarstvo&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKewil4_vj5IziAhVuposKHS5SD6MQ_AUIDigB&biw=1366&bih=625#imgrc=Gz0x6Jdr0Im3M:</p> <p>https://www.google.com/search?q=spiljski+crte%C5%BEi&tbm=isch&source=iu&ictx=1&firlY2H8dWU9B2EVM%253A%252CTar4CGSLXm2ORM%252C_&vet=1&usg=AI4_-</p>				

[kRxkrUQnTD6Z1PSEdxe5at1mmAoEg&sa=X&ved=2ahUKEwiXr67k3aLiAhWOxIsKHbjXBJ0Q9QEwAXoECAkQBg#imgrc=JVB_dj4uN0RSTM:&vet=1;](https://www.google.com/search?q=lascauhttp://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=35490x+spilja+slikarstvo&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwil4_vj5IziAhVuposKHS5SD6MQ_AUIDigB&biw=1366&bih=625#imgrc=Gz0x_6Jdr0Im3M)

https://www.google.com/search?q=lascauhttp://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=35490x+spilja+slikarstvo&source=Inms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwil4_vj5IziAhVuposKHS5SD6MQ_AUIDigB&biw=1366&bih=625#imgrc=Gz0x_6Jdr0Im3M